

VERKEERDE NACHTEN

Interview met Arne Sierens, Wouter Bruneel en Katrien Wemel

Merelbeke, 30 augustus 2023

Arne, herinner je je nog het eerste moment dat je gebeten was door theater?

Arne Sierens: “Ik was 6 jaar en ging naar het poppentheater. Op slag wist ik “dat ga ik doen in mijn leven”. Vanaf dan ben ik naar alle mogelijke voorstellingen in heel de wereld gegaan, vooral die uit Japan zijn geniaal. Dat heeft mij enorm geïnspireerd. Vanaf dan wou ik theater maken, nooit aan getwijfeld. Ik kan daar uren over vertellen.

Toen ik 22 jaar was, vonden ze dat ik moest werken in NTGent, maar ik wou regisseren. “Neen, niet voor je 30^e.” Ik wou ook schrijven. “Neen, alleen maar Shakespeare.” Ze hebben mij buiten gesmeten en de dag erop ben ik begonnen met regisseren.”

Heb je ook geacteerd in je jeugd?

Arne: “Ja, mijn vader was Frans Sierens, hij had 5 boeken geschreven. Hij is gestorven toen ik 22 jaar was. Dat heeft mij kapot gemaakt. Ik heb als 6-jarige meegespeeld in een film.

Ik heb nooit getwijfeld en wist “ik ga theater maken”.

Ik heb ook cursus gevolgd in Brussel. Ik vond dat absoluut niet interessant.

Op een bepaald ogenblik zat ik in New York en Parijs, met mensen van Japan. Dan is er Grotowski uit Polen. Ik heb al zijn voorstellingen gezien en hij heeft ook een boek geschreven hoe je theater moet maken. Dat heeft mij volledig bepaald.”

Wat trok je daarin aan?

Arne: “Je moet geen auteur zijn, geen regisseur zijn, je moet theatermaker zijn.

Je schrijft wel een script - ik werk daar maanden op voorhand aan - maar op dag één creëer je alles on the floor, met je ploeg.”

Wat triggert er je om een nieuw stuk te maken?

Arne: “Het is simpel. Ik maak elk jaar een nieuwe creatie.

Veel van die stukken worden constant opgevoerd door amateurgezelschappen. Ik ben nog altijd één van de meest gespeelde van België. ‘Martino’ is door 38 amateurgezelschappen opgevoerd.”

Dus eigenlijk werk je daar een jaar aan. Is dat een ritme dat blijft?

Arne: “Ik werk ongeveer een jaar, interviews gaan doen, we kijken ook naar films ...”

Je hebt dan al een concept in je hoofd?

Arne: “Dat kan een paar jaar duren. Voor dit stuk nu ook. Dan wist ik “ok, dat wil ik maken”, maar het heeft nog een tijd geduurd. Ik had wel nog geen titel.

Op een bepaald ogenblik zaten we op café met allemaal mannen uit Gentse discotheken. Die gasten kennen mij vrij goed en vroegen of ik met iets nieuw bezig was en al een titel had. Ik had er nog geen. Ik keek naar die mannen en zei plots “ja, ik heb al een titel: verkeerde nachten”.

Al die mannen zeiden “dat kennen we, we komen zeker kijken, goeie titel, verkeerde nachten, perfect”. *[lacht]* Toen wist ik, dat is de basis.

Het verhaal gaat over het leven van een man tussen 0 en 47 jaar. Als kind kan je ook veel meemaken. Toen ik 9 jaar was, ging mijn moeder mij buitensmijten. Ze ging al mijn kleren wegdoen. Mijn vaders auto heeft ze nog proberen in de vijver duwen.”

Je hebt je basis, je schrijft daaraan, hoe draait of keert dat?

Arne: “Ik laat het ontstaan en doe veel interviews. Ik ga dan een maand naar een plek elke dag interviewen. Ik heb ook een hele collectie films. Die gebruik ik meestal als inspiratiebron voor spelers. Dat zijn films die u serieus pakken. ‘s Middags moeten ze heel die film naspelen en dat is verschrikkelijk interessant. Dan zijn we vertrokken.”

Vooraf heb je een aantal ideeën op papier, maar geen echt uitgeschreven verhaal?

Arne: “Jawel, ik heb ideeën en heb één en ander geschreven. Vroeger werkte ik 5 maanden elke dag met de ploeg. Een week voor de première was het script af.

Aan ‘Politie + Dieven’ - Wouter speelde politieman - heb ik in totaal 11 maanden gewerkt. Dat was met 22 mensen op scène. Dat vond ik heel verrassend, ik moest ook al die amateurs opleiden. Het stuk is in première gegaan in Menen.”

Hoe zie je de cast? Als je schrijft, zie je dan al bepaalde acteurs?

Arne: “Ja, ik pak dat mee.”

Ben je dan soms al beïnvloed door hun speelstijl of is het omgekeerd?

Arne: “Ik kijk naar alle mensen op de vloer hoe ze in het leven staan. Wat hebben ze meegemaakt? Meestal riek ik dat wel. Ik neem dat mee. Het is toch wel een zoeken, alle personages ontwikkelen. Vroeger schreef ik 2 u per dag aan een script, soms maar een bladzijde. Ik liet Wouter iets lezen en de week erop had ik een andere versie.”

Je kiest dan toch je cast een stuk in functie van je personages, wat zij meemaken?

Arne: “Ik laat mij verrassen. Ik heb dat heel mijn leven beslist. Elke keer probeer ik iets nieuws te ontwikkelen. Over het stuk ‘Lacrima’ heb ik 25 jaar gedaan.

Dat was een waargebeurd verhaal en ik wist niet hoe ik het moest aanpakken. Op een nacht wist ik het. De dag erop ben ik beginnen werken en blijven werken. Ik heb het zelfs niet herlezen, maar naar mijn zus doorgestuurd. Na een paar uur belde zij mij en zei ze “ongelooflijk, zo goed”.

Op het moment dat de cast is samengesteld, is er nog veel aandeel van de spelers in het verhaal?

Arne: “Zij bepalen mee, maar ik ben theatermaker. Ik wil werken met alles, ook visueel, muzikaal. Ook zeer belangrijk: wat is de connectie met uw publiek? Je moet het publiek meepakken zodat ze meeleven en er toch een soort solidariteit is.

Toen ik jong was, was het theater meestal van *rijke* mensen. Ik kom uit de Brugse Poort. Daar waren nauwelijks mensen die naar het theater gingen. Ik wou theater maken voor mensen in armoede en heb dat gedaan. Mensen die nooit naar het theater gingen, kwamen naar stukken van mij en zijn mij blijven volgen.”

En die stukken troffen hen omwille van de herkenbaarheid?

Arne: “Ja, ik heb nog met een meisje van 6 jaar gewerkt, een man van 80 ...

Met Alain Platel heb ik 3 creaties gemaakt. Die hebben we 230 keer wereldwijd gespeeld.

Ik wou in Brussel werken en een Franse versie maken. Zo speelden we in Frankrijk, Engeland, Canada.

En filmmaker ben ik ook. Ik heb voor Felix Van Groeningen geschreven. Mijn vader en ik zagen meer dan 150 films per jaar, zelfs toen ik 14-15 jaar was. Ik mocht niet binnen voor mijn 18 jaar en plakte daarom een snor." [lacht]

Hoe is het concept van 'Verkeerde Nachten' met 1 speler en 8 zangeressen tot stand gekomen?

Arne: "We hadden vrij snel een deal dat we met muziek gingen werken. Het is een solo en dan zijn er 8 zangeressen die meelevens, meezingen. Dat gaat spannend zijn. We werken met Stefaan De Winter [Die Verdampte Spielerei]. Hij heeft nog een stuk van mij gespeeld. Ik heb al zijn concerten gezien, ongelooflijk hoe goed hij is. Hij heeft ook opleidingen gegeven. Zijn broer ook."

Katrien, jij werkt vooral met de zangeressen?

Katrien Wemel: "Ik heb iets minder ervaring en heb de kans gekregen om zelf een koor samen te stellen. We wilden geen klassiek koor, maar een mix van persoonlijkheden die de vrouwen in het leven van het hoofdpersonage symboliseren. Zussen, tantes, nichten, de lerares die op zijn vingers sloeg ... We hebben gezocht naar zeer diverse uiteenlopende stemmen en vooral mensen die het lef hadden om in een productie te stappen waarin er nog niets vastlag. We hebben gisteren bepaald wie er sopraan en alt gaat zingen."

En de leeftijden?

Katrien: "De jongste is Elisabeth een twintiger, de oudste is eind 60."

Arne: "Ik heb altijd met muziek gewerkt, als het kan live. Ik heb ook altijd met heel veel componisten gewerkt.

'Le Mystère des voix bulgares' kwam voor een optreden naar Gent. Wouter en ik zijn daar samen naartoe gegaan. Een 20-tal vrouwen uit Bulgarije, ze bestaan al sinds de jaren '50, pakkend. Elke dag leg ik muziek op en laat ik de mensen verrassen. Muziek van heel de wereld, van alles door elkaar, maar meestal toch wel een beetje emotioneel. Er beginnen al eens mensen te bleiten."

Waarom Wouter?

Arne: "Hij heeft voor het eerst meegespeeld in 'De broers Geboers'. Dat was een topploeg met een geniaal decor van Guido [Vrolix], fantastisch. Wouter speelde daarin mee en ik wist op slag "met hem!"

Hij heeft ook gespeeld in 'Mouchette' met Anemone Valcke. En dat was subliem. We hadden een goeie weg gevonden. Dat was ook on the floor creëren, met live muziek van Myrddin De Cauter. Op wereldniveau is hij één van de beste flamencogitaristen."

Wouter Bruneel: "In Vlaanderen zijn we redelijk bescheiden over ons talent in Vlaanderen, maar in het buitenland staat Myrddin redelijk hoog aangeschreven. Het was wonderbaarlijk om met die mens op scène te kunnen staan."

Arne: “Dan heeft Wouter ook meegespeeld in ‘Politie + Dieven’. Hij speelde de baas van de politie. En dan hebben we vrij snel beslist, laten we ons smijten in ‘Verkeerde Nachten’.”

Kan je in 2 lijnen vertellen waar ‘Verkeerde Nachten’ over gaat? Welke boodschap je wil uitdragen?

Wouter: “Het is op verschillende dingen geïnspireerd. Je zou kunnen zeggen dat het een hedendaagse Pinokkio is, maar Pinokkio wordt niet ouder dan een paar maanden aan het begin van het verhaal. Hier wordt hij 47 jaar oud. Het is een naïeve mens die toch in de meest moeilijke situaties van het leven terechtkomt, kletsen krijgt langs alle kanten. Ondanks alles probeert hij er het beste van te maken, positief te blijven en kansen te grijpen.

Wanneer iedereen ziet hoe het glas half leeg is, zegt hij “het is halfvol”. Al is het minder dan halfvol, er zit tenminste nog iets in.”

Arne: “En sommige verhalen die hij vertelt zijn echt gebeurd. Er zit ook een verhaaltje in uit Japan. Gabriel García Márquez heb ik ontmoet in Parijs, hij woonde daar. Ik heb met hem nog gesproken op café. Zijn advies was “al wat je moet doen, is nadenken over het bed waar je geboren bent, dat is uw basis. Ook het huis waar je woont, heel die straat, dat is uw basis, uw inspiratiebron. Je mag fantaseren maar je hebt wel je basis.” Al zijn boeken zijn gebaseerd op zijn leven, maar wel geïnspireerd en opengetrokken op een geniale manier.”

Scenografie, speelt dat mee bij het verhaal?

Wouter: “Arne werkt graag met objecten die er op zich ogenschijnlijk niets mee te maken hebben, maar die daardoor wel in een bepaalde abstractie komen. Dat is fijn. Daardoor kom je in een soort van grotere universaliteit terecht.”

Arne: “Ik werk al 25 jaar met Guido Vrolix en hij heeft al mijn decors bepaald. Dat is een heel unieke mens, ook een schilder. Prachtig wat hij maakt.”

Wouter: “In het stuk is het koor een heel sterk element. We zijn er nog niet helemaal uit, maar misschien is het koor wel een levend decor.”

Waar kledij ook wel een rol zal spelen wellicht?

Wouter: “Absoluut. Het personage is een depanneur. We hebben iemand gevonden die, geïnspireerd op de Japanse films van Arne, met alles wat er in een depannagewagen ligt, verhuisdekens en spanbanden, mooie kimono’s gaat maken voor de dames.

Arne: “Ken je de Japanse tekenfilms? De beste ter wereld.”

Wouter: “We hebben redelijk wat Japanse dingen bekeken ter inspiratie van deze voorstelling. Het schone is dat daar veel meer wordt nagedacht over decor, over inkleding. Hier schrijven we iets voor een scène, daar laten ze het zien. Dat doet iets met u als kijker. Wat is de spanning die daaronder ligt? Wat wordt er tussen die 2 verteld, maar ook wat is de sfeer daarrond? Waar baadt dat in? Waar blijf je mee over op het einde van die scène? En zeker in die films is dat veel meer aanwezig.

Hoe zie je aan iemands fysiek wat hij ‘meedraagt’? Dat is een beetje een Japanse manier van werken. Bij wijze van spreken ben je een struik die 30 jaar later nog altijd met die ene wortel vastzit achter dat hekken dat ze ooit met beton in de grond gestoken hebben. Abstract, maar eigenlijk ook heel concreet. Er trekt iets tegen, maar toch is er een wilskracht die vooruit wil. Dat heb ik ook geleerd van Arne. Laat dat net hetgeen zijn dat we graag zien in het theater. Hoe geraakt een bepaald personage

uit zijn problemen - al dan niet?

Een klein menselijk ding wordt een universele waarde in een verhaal. Ik vind dat superinteressant en schoon. Zeker als je het niet vanuit een psychologische gelaagdheid, maar vanuit een 'fysicaliteit' gaat zoeken. Wat probeer ik niet te tonen, terwijl het ongelooflijk blootligt in hoe ik hier sta.

Waarom vind ik Tsjechov veel interessanter dan Shakespeare? Shakespeare is superschoon, maar daarin wordt alles gezegd. Woord voor woord. De diepe tragediën komen er allemaal uit en je hebt niets meer te spelen.

In Tsjechov wordt er gezegd [*met droeve stem*] "het is schoon weer vandaag" en je denkt "oeh, wat zit daaronder"?

Dat is ook wat Arne doet. De kleinemenselijkheid blootleggen en daardoor wordt het zo universeel. En dat is zo tof om te zoeken, zo herkenbaar om een publiek in mee te pakken.

Het leven is niet van A tot Z. Je komt vandaag iets tegen dat je gisteren niet gedacht had, morgen komt er iets anders op uw pad dat doet vergeten wat er vandaag gebeurd is. Zo schrijft Arne.

Het stuk moest gaan over alle nachten, plots lezen we een stuk over een totaal sociaal ongemakkelijk maar lichtvoetig familiefeest dat totaal niet van de grond komt - zeer grappig om te lezen - van David Leavitt. En het einde van het stuk wordt een familiefeest.

Aan het einde wordt het positief, maar zo is het leven. Het is 30 jaar miserie geweest voor dat personage, maar aan het einde maken we er een feest van. En iedereen gaat zich ertegen verzetten maar hij niet. Hij gaat sleuren tot het positief wordt, weg uit de verkeerde nachten. Dat kennen we allemaal uit het leven."

Arne: "In 'Poepsimpel' had Titus een enorm probleem met zijn moeder. En ik dacht, nu moet je een vrouw spelen. En dat ging over zijn moeder. Dat was fantastisch. Hij speelde een vrouw, niet zijn moeder, al ging het natuurlijk over haar."

**Wouter, wanneer was jij gebeten door theater?
Wat zijn jouw eerste herinneringen?**

Wouter: "Rond mijn 6 jaar, misschien iets ouder. Eén van mijn eerste herinneringen is het jeugdtheater in Antwerpen. De geur gaat mij altijd bij blijven van het 'gigantisch groot spel' met die doeken en ik was daardoor gebeten. Ik wist, hier wil ik staan.

Ik was toen ook astmalijder en de dokter had gezegd dat het nooit iets voor mij ging zijn. "Dat is met veel stof en gordijnen en je gaat dat nooit

kunnen doen." Ik dacht, we zien wel. Gelukkig is theater zo geëvolueerd dat er geen gordijnen meer hangen. Ik stond toen ook al op tafel verkleed te spelen.

Ik ben altijd wel tegen mijn tijd in geweest. Ik ben 25 jaar geleden begonnen in theater op het moment dat de acteur soeverein was. Je moest eerst twee maand rond de tafel zitten en nadenken. Ik heb dat nooit gehad. De eerste dag sprong ik op scène en begon te bewegen. Daarom vind ik enorm aansluiting bij Arne.

Het is dat fysieke he. Je ziet iemand op straat met een bepaalde vest en schoenen aan. Door zijn manier van lopen, zie je meteen "oei, die heeft het zwaar". Je leest in hoe hij loopt meteen een heel verhaal. Ik kijk zo, Arne kijkt zo. Daarom vind ik het ook belangrijk, de eerste dag de vloer op te gaan en te zoeken.

Arne werkt met fotoboeken. Hij kiest elke dag een andere foto. We zetten muziek op en kijken of het inspireert om te spreken. Kom je niet tot spraak: niet erg.

'Mouchette' was een samenraapsel van 4 foto's waaronder Charlie Chaplin, met kapotte schoenen en een veel te grote broek, die niets heeft maar toch zijn kop omhoog houdt."

Dat kan over mensen gaan, maar ook over een toren waarvan je - als je goed kijkt - ziet dat hij aan het wegzakken is."

Arne: "Je moet iets creëren waardoor heel de zaal het snapt. En dikwijls zijn er momenten dat ze niet weten wat ze moeten doen. Moet ik nu lachen of bleiten? Dat vind ik altijd leuk."

Wouter: "Arne schrijft ook vanuit een stroom en ik ben het daar ook volledig mee eens. Wat erin staat is belangrijk. Maar de stijl van spreken maakt dat je als speler in een bepaalde muzikaliteit terecht komt, een ritme. Dat is ook heel Japans.

In Japan kom je niet zomaar op. Al moet je een half uur stilstaan, je staat met een spanning in je lijf recht die de kijker amper ziet, maar toch voelt zinderen.

Zoals een muzikant aan een bepaald stuk begint, moet er een bepaalde schwing in zitten om te weten "ok, we zijn vertrokken". Je luistert niet naar de noot per noot, je luistert naar het stuk. En dat zit ook in de taal waarin Arne schrijft.

Daar hebben we het ook vaak over. Als ik aan Arne zeg wat ik nog zou willen vertellen, dan zegt hij dat het kort en strak moet. Daar zitten we nu vooral op. Dat karakter van spreken, daarvan weten we heel duidelijk waar het naartoe moet. Wat er gezegd wordt, dat weten we nog niet."

Arne: "We weten het wel, maar de stijl waarin moeten we nog ontdekken.

Dat vraagt tijd. We hebben een basis en dat moet groeien. Aanpassen, dat doe ik altijd.

Ik heb een basisscript, maar je moet het altijd op de vloer creëren. We zijn naar de Bloemekenswijk geweest, allemaal straten met namen van bloemen, maar waar geen enkele bloem groeit behalve het onkruid.

Ik heb daar heel veel geïnterviewd. Ik kwam een dokter tegen die vertelde dat hij op een bepaald ogenblik als eerste in België af en toe iemand dood maakte. Hij zei dat het officieel niet mocht, maar op het moment dat mensen ziek zijn en kans hebben om te sterven, deed hij het toch. Hij ging dan overal in Vlaanderen mensen helpen om te sterven. Die vertelde mij dat en ik was kapot."

Wouter: "Voor 'Verkeerde Nachten' zijn we met een aantal mensen gaan praten. Zo was er iemand die zich academisch verdiepte in het nachtleven van Gent. Die mens is wel interessant, maar niet voor ons stuk. We zijn gaan praten met een oud-commissaris van Gent over het nachtleven, ook dit bleek totaal oninteressant.

Dan zijn we gaan praten met iemand die auto's wegtakelt, die hele nachten bezig is met alle vuiligheid op te kuisen van al degenen die het zwijn uitgehangen hebben in de disco's. En dat was openbarend. We wisten dat dit de basis was van het stuk.

Je vraagt waar de plekken zijn waar het bruist, waar er een hoek af is, waar er op de vuist gegaan wordt. De politie durfde daar niet over te spreken en de academicus - die voor De Standaard schrijft - begon over de opkomst van die en die muziek. De depanneur daarentegen antwoordde: ""Joh, doar gink ik nie ze, ik ginne doar aan 't Rabot, want da was daar een café. Ja gij, ze kwamen daar op uwe schuut zitten achter twee minuten en ge kreeg ze d'er nie meer af ze." [gelach]

Die mens heeft nooit een opleiding gehad. Hij is begonnen als depanneur, want als garagist moest je een opleiding hebben en als depanneur niet. Hij heeft het gemaakt tot het grote depannagebedrijf dat nu alle auto's takelt 's nachts in Gent. Dat was vroeger een ander bedrijf. Hij heeft het tot daar geschopt door met politie af te spreken en pinten te drinken. En toen hij binnen was, is hij ermee gestopt. Dat was niet meer interessant. Hij heeft nu een paar huizen in het buitenland.

Nog iets belangrijk wat ik geleerd heb van Arne: het hoeft niet allemaal te kloppen. Het moet vooral pakken en verrassend zijn.”

Katrien, hoe zijn de zangeressen geselecteerd?

Katrien: “Ik heb gezocht naar uiteenlopende profielen, mensen die begrijpen dat zingen meer is dan een liedje zingen. Die met hun stem andere dingen durven doen dan zeer braaf en ‘koorlijk’ hun partituur zingen.

Er zijn een aantal mensen uit mijn

toneelvereniging ‘Theater De Waanzin’, er zijn een aantal mensen met wie ik koorprojecten gedaan heb van Hans Primusz, van ‘Zaterdag Zondag’.

Er zijn een aantal mensen die in een koor van NTGent gezongen hebben met mij. Waarvan ik dus weet dat ze lef en moed hebben om ook gewoon zichzelf te zijn en hun eigen stem te laten horen, waarmee je als een soort instrument heel wat stijlen kan proberen. Je kan op een piano Puccini spelen en je kan ook zwaar freestyle jazz spelen op een piano. En dat soort stemmen hadden we wel nodig.”

Uit Ronse zijn er ook 2 gecast?

Katrien: “Ja, Delphine Vandebossche en Ellen Van den Bossche! Met Delphine heb ik nog in Jolie gezongen, wat toen een kerkkoor was, maar dat is 20 jaar geleden.”

Het feit dat de première in Ronse is, speelt Ronse een rol?

Katrien: “Tussen Ronse en Gent zijn er veel gelijkenissen. Niet alleen het dialect en de r-klank, maar ook qua hoe mensen in het leven staan. Je kan de Bloemekenswijk ook in Ronse zetten. Dat zou perfect werken. De basis en heel uiteenlopende persoonlijkheden. Ook het koor, je ziet hen zo op de markt in Ronse staan.”

Arne: “We spelen 3 keer in Ronse [*première op 9, 10 en 12 november*], en repeteren vanaf de week ervoor in CC De Ververij.”

‘Verkeerde Nachten’ op 9, 10 en 12 november 2023, in CC De Ververij, Wolvestraat 37, 9600 Ronse. Info en tickets op www.ccdeververij.be

Foto's: © CC De Ververij - Axel Himburg